VEDLEGG 5
OPPSUMMERING OG KOMMENTARER TIL INNKOMNE MERKNADER VED KUNNGJØRING

Planen ble kunngjort i perioden 22.10 – 21.11.25. Det kom inn seks merknader. Sammendrag av innkomne merknader og forslagstillers kommentar til disse følger av tabellene nedenfor. Merknadene er i sin helhet også vedlagt planforslaget.

Uttalelser fra offentlige myndigheter

	Dato	***Oppsummering av merknader***	***Forslagsstillers kommentarer***
Statsforvalteren i Agder	*Brev 17.12.25*	**Adkomst og trafikksikkerhet** Statsforvalteren understreker at god og trafikksikker adkomst er en forutsetning for tiltaket, og gir faglig råd om at adkomstveien bør inngå i planområdet. Det anbefales at adkomstvei og masseuttak ses i sammenheng i planarbeidet. **Konsekvensutredning** Selv om forskrift om konsekvensutredninger ikke utløses, forventes det at relevante forhold som forurensning, avrenning, støy, klimagassutslipp og virkninger for vannmiljø utredes grundig. Utredningene bør følge anerkjent metodikk, blant annet beskrevet i Håndbok M-1941. Det vises også til innspill fra Direktoratet for mineralforvaltning om behov for utredninger. **Naturmangfold** Det legges til grunn at naturmangfoldet kartlegges, inkludert naturtyper, arter og funksjonsområder, og at konsekvenser utredes. Planforslaget må ta høyde for å begrense risiko for spredning av fremmede arter, og eventuelle avbøtende tiltak må følges opp i bestemmelser og plankart. Kommunen må gjøre en selvstendig vurdering opp mot prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.	*Planområdet er utvidet slik at adkomstveien er blitt en del av planområdet. Adkomsten er kontrollert og funnet tilfredsstillende i henhold til håndbok N100.* *Det er gjort en ny vurdering av om KU utløses eller ikke i planomtalen kap. 6.1. Relevante forhold som nevnes er utredet, flere av eksterne konsulenter (støy, biologisk mangfold, skred- og flomfare, forurensning til grunnvann og vannmiljø).* *Naturmangfold er utredet (vedlegg 5 til planomtalen). Det ble ikke gjort funn av utvalgte naturtyper, arter av nasjonal forvaltningsinteresse, eller fremmede arter, kun «naturtypen gammel furuskog». Det skal ikke være mottak av rene eller urene masser i området. Samlet gjør dette at faren for spredning av fremmede arter er liten.*

		Vannmiljø og vannforskriften § 12 Det påpekes at faren for erosjon og avrenning er stor ved større sprengningsarbeider, og at dette kan skade naturtyper og fisk. Planarbeidet må redegjøre for slike forhold og sikre tiltak som begrenser spredning av finpartikulært materiale. Det anbefales å sette av en buffersone med vegetasjon for å hindre erosjon. Konsekvenser for vannmiljø må utredes, og det må vurderes om § 12 i vannforskriften kommer til anvendelse. **Støy** Det forventes at støy utredes og at planforslaget følger T-1442 og M-2061 om behandling av støy i arealplanlegging. Avbøtende tiltak skal sikres i plankart og bestemmelser, og det bør vurderes behov for støyfrie perioder i løpet av døgnet. **Øvrige tema som må vurderes** Statsforvalteren ber om at følgende tema vurderes og redegjøres for i det videre planarbeidet: • Klima- og energiplanlegging • Folkehelse • Estetisk utforming og landskapsestetikk • Barn og unges oppvekstvilkår, inkludert trygg adkomst og tilfredsstillende lekearealer • Risiko- og sårbarhetsanalyse, inkludert vurdering av klimaendringer og klimatilpasning	*Konsekvenser for vannmiljø er utredet av ekstern konsulent (vedlegg 7 til planomtalen).* *Støy er utredet av ekstern konsulent (vedlegg 4 til planomtalen).* *Det er medtatt bestemmelser om støy.* *Temaene er omtalt og vurdert i planomtalen. ROS-analyse er vedlagt planomtalen (vedlegg 9).*
Agder Fylkeskommune	*Brev 20.11.25*	**Fylkesveg og adkomst** Det foreligger tidligere vedtak om avkjørsel til skogsbilveg, men ikke til massetak. Bruk av avkjørselen til massetak må derfor formaliseres, enten gjennom utvidet bruk etter vegloven eller ved	*Adkomstveien er med i planområdet. Trafikkvekst, tungtrafikk og sesongvariasjoner er omtalt i kap. 6.7.*

		regulering etter plan- og bygningsloven. Det må gis opplysninger om forventet trafikkvekst, andel tungtransport og sesongvariasjoner. Dersom det søkes om utvidet bruk etter vegloven, bør dette avklares før videre planarbeid. Ved regulering etter plan- og bygningsloven må planområdet utvides, og veg og avkjørsel reguleres på plankartet, med bestemmelser om bruk og utforming. **Vann og vassdrag** Planens påvirkning på vannforekomster må vurderes, og tiltak må sikre at vannkvaliteten ikke forringes, i tråd med vannforskriften. Det må innhentes kunnskap om dagens tilstand, og det må vurderes om §12 i vannforskriften kommer til anvendelse. Vurderinger etter vannforskriften bør gjøres så tidlig som mulig i planprosessen. **Fisk og ferskvannsorganismer** Tiltak i vannforekomster kan kreve tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, i tillegg til behandling etter plan- og bygningsloven. Dersom reguleringsplanen har tilstrekkelig informasjon om tiltaket, kan vurdering i planen erstatte søknadsbehandling etter forskriften. Tiltak må utformes slik at vandrings- og produksjonsmuligheter for fisk og andre ferskvannsorganismer ikke forringes. **Kulturarv og arkeologi** Området er befart av arkeologer. Det er vurdert å ikke være potensiale for funn av arkeologiske kulturminner i planområdet.	*Dagens avkjørsel er kontrollert og funnet tilfredsstillende i henhold til håndbok N100ud for planlagt bruk.* *Vannforskriften, vannmiljø, grunnvann mv. er vurdert av fagkyndige. Se vedlegg 7 og 8 til planomtalen. Tilstanden i vassdraget skal dokumenteres før det settes i verk drift etter driftskonsesjon, og deretter årlig.* *Det er ikke fisk i bekkene i eller langs med planområdet.* *Det planlegges ikke tiltak som vil påvirke fiskens vandrings- eller produksjonsmulighet. Det iverksettes avbøtende tiltak for å forhindre uønsket avrenning.* *Tas til orientering.*
Statens vegvesen	Brev 25.11.25	Statens vegvesen har ingen merknader til oppstartsvarselet. Det opplyses at eventuelle	*Tas til orientering.*

		ytterligere innspill og merknader vil bli gitt når planforslaget legges ut til offentlig ettersyn.	
Direktoratet for Mineralforvaltning	Brev 27.11.25	**Konsekvensutredning** DMF påpeker at det i varslingsdokumentene ikke er gitt en nærmere vurdering og begrunnelse for hvorfor planen ikke utløser krav om konsekvensutredning etter forskriften § 8, jf. § 10 og vedlegg II. Det anbefales at det vurderes og redegjøres for om planen utløser krav om konsekvensutredning, særlig med hensyn til transportavstand, påvirkning på andre mineralforekomster, naturressurser, utslipp av forurensende stoffer, støy og klimagasser. Det pekes også på at planområdet ligger innenfor nedbørsfeltet til Blengsvatnet, som har svært dårlig økologisk tilstand, og at det er miljømål om forbedring. Dersom planen ikke konsekvensutredes, kan det ved behandling av søknad om driftskonsesjon bli stilt krav om utredninger av tema som ikke er tilstrekkelig vurdert i reguleringsplanen. **Regulering av masseuttak og ressursgrunnlag** DMF forventer at plandokumentene beskriver de mineralske ressursene som skal tas ut, og at kunnskapen om ressursene legges til grunn for plassering og utforming av uttaksområdet. Det bør redegjøres for ressursgrunnlaget, forventet årlig uttak, levetid og marked for salg av massene. Det bør også vurderes hvordan sidestrømmer fra uttaket kan utnyttes best mulig, for eksempel til maskinsand eller andre formål.	*Det er gjort en ny vurdering av om KU utløses eller ikke i planomtalen kap. 6.1. Relevante forhold som nevnes er utredet, flere av eksterne konsulenter (støy, biologisk mangfold, skred- og flomfare, forurensning til grunnvann og vannmiljø).* *Mineralressursene er beskrevet i planomtalen og vedlagt rapport fra geolog – vedlegg 10 til planomtalen.* *Uttaksvolum, årlig uttak, levetid, sidestrømmer mv. er omtalt spesielt i kap. 6.7.2.*

		Forholdet mellom mineralloven og plan- og bygningsloven Drift, sikring og avslutning av masseuttak reguleres av mineralloven, og driftsplan skal godkjennes av DMF. Arealavklaringen for uttaket skal fastsettes gjennom reguleringsplanen, og reguleringsbestemmelser kan sette ytre grenser for uttaket, tidsbegrensning og etterbruk. Reguleringsplanen bør ikke legge føringer for selve driften, da dette kan føre til avvik mellom reguleringsplan og driftsplan. **Konsesjonsplikt og utforming av plan** Samlet uttak på mer enn 10 000 m³ masse krever konsesjon før drift kan starte, jf. mineralloven § 43. Plankart og bestemmelser må tydelig vise hvor uttak og nødvendige funksjoner som adkomst, skjerming og sikring skal plasseres. Det er viktig å vurdere samlet plassbehov for installasjoner og tiltak som er nødvendige for forsvarlig drift. **Arealformål, sikring, skjerming og etterbruk** DMF anbefaler at området reguleres til arealformålet råstoffutvinning, og at det ikke legges føringer for uttaksdybde uten nærmere begrunnelse. Det bør utformes bestemmelser som sikrer at uttaksområdet til enhver tid er forsvarlig sikret, og at det settes av tilstrekkelig areal til sikrings- og skjermingstiltak. Etterbruk av området bør reguleres gjennom bestemmelser, for eksempel til skogbruk etter avsluttet drift.	*Tas til orientering.* *Reguleringsplanen fastsetter yttergrensene for uttaket og har bestemmelse om etterbruk – Skogbruk.* *Etter at reguleringsplanen er vedtatt vil det umiddelbart bli søkt driftskonsesjon.* *Reguleringsplanen viser tydelig adkomstveien og hva som er uttaksområdet (SM1). Støyrapporten har ikke avdekket behov for skjerming. Sikring innarbeides i drifts og avslutningsplan. Det er avsatt eget område for lager av byggeråstoff (SM2).* *Området er regulert til steinbrudd og masseuttak. Det er ikke regulert en uttaksdybde, men i planomtale, skisser, snitt og volumberegninger er det lagt til grunn en uttaksdybde varierende fra kote +225 til ca. +233. Det er medtatt krav til sikring i bestemmelsene og avsatt område til sikrings- (SM1 og 2) og skjermingstiltak (VS1).* *Reguleringsplanen har bestemmelser om etterbruk – skogbruk.*
NVE	Brev 06.11.25	**Naturfare** NVE påpeker krav om risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse), da deler av planområdet ligger i aktsomhetsområde for flom og skred. Faresoner	*Se vedlegg 6, 8 og 9 til planomtalen.*

		skal vises som hensynssoner i reguleringsplanen, og det skal gis nødvendige bestemmelser som avgrenser eller setter vilkår for arealbruken. Kravene til sikkerhet mot naturpåkjenning gjelder alle tiltak i planområdet, inkludert eksisterende adkomstvei. Planarbeidet må avklare om tiltakene kan gjennomføres med tilstrekkelig sikkerhet, og det kreves detaljerte utredninger av risikoforhold og avbøtende tiltak.	*Det er ikke reell skredfare eller flomfare i henhold til aktuelle sikkerhetsklasser i området. Det er derfor ikke vist hensynssoner fareområde for disse temaene.*
		Overvann Overvann må ledes trygt til resipient, og det anbefales at et klimajustert 100-årsregn legges til grunn ved kartlegging av overvannsfare. Reguleringsplanen må vise hvordan overvann skal håndteres både i kart og bestemmelser, og det må avsettes tilstrekkelige og hensiktsmessige arealer for overvannshåndtering.	*Hydrolog har sett på nedbørsmengder og planleggingen av bunnen av uttaksområdet ivaretar fall til de to bekkene i området. Ved bekkene er det planlagt område for sedimentasjon og evt. fordrøyning (INF1 og INF2). Det er forventet at mindre vann vil renne ut av området da det blir mindre harde overlater og terrenget undersprenges.*
		Vassdragsmiljø og grunnvann Det må beskrives hvilke vannforekomster som kan bli berørt, inkludert om bekker kan få redusert vannføring på grunn av endringer i nedbørsfeltet. NVE fraråder bekkelukkinger og utfylling i vassdrag. Dersom det legges opp til inngrep i eller ved vassdraget som har konsekvenser for allmenne interesser, må avbøtende tiltak vurderes og forankres i plandokumentene. Det må også beskrives hvordan grunnvannet kan påvirkes, og tiltakets påvirkning på nærliggende brønner og private vannkilder må kartlegges.	*Det vises til planomtalen og vedlegg 7 og 8 til planomtalen. Her er vannforekomster, vannføring, grunnvann, brønner og nedbørsfelt omtalt og vurdert.* *Ut over at det er avsatt to områder til sedimentasjonsbasseng og frodrøyning i starten av de to bekkene i området, planlegges det ikke inngrep i vassdrag.*
		Nettanlegg og energibruk Planarbeidet må ta hensyn til eksisterende og planlagte anlegg for overføring av elektrisk energi. Nye utbyggingsområder kan kreve økt	*Eksisterende høyspent er sikret med hensynssone. Det er ikke behov for strøm til installasjoner i planområdet.*

		kraftforsyning, og det er viktig med dialog med det lokale nettselskapet. Det vises til statlige planretningslinjer for klima og energi, og det forventes at kommunen legger til rette for ny fornybar kraftproduksjon i større utbyggingsområder. **Generelle råd og oppfølging** NVE anbefaler bruk av deres internettsider og kartbaserte veiledere for å sikre at alle relevante tema blir vurdert i planarbeidet. Naturfareutredninger som er bestilt etter 01.01.2025 skal meldes inn til NVE. Dersom planen berører NVEs saksområder, skal NVE ha tilsendt planen ved offentlig ettersyn, og alle relevante fagutredninger må vedlegges	*Tas til orientering.* *Utredning av skred og flomfare ligger vedlagt planomtalen, hhv. vedlegg 6 og 8. Utreder er ansvarlig for å melde disse inn til NVE.*

Uttalelser fra andre

	Dato	Oppsummering av merknader	Forslagsstillers kommentarer
Berørte naboer: *Vidar og Liv Maria R Hovatn (gnr. 34/1)* *Egil og Ingebjørg H Olsen (gnr. 34/4)* *Elin Gommerud (gnr. 34/3)* *Magnar og Siri R Hovatn (gnr. 33/9)* *Hans Tore og Anne Elisabeth Gauslå (gnr 30/124)* *Sigmund og Bjørg Heidi Danielsen (gnr 30/80)* *Thorstein og Else Mari Snøløs (gnr. 33/8)*	Brev/e-post udatert	**Støy** Naboene ønsker at støyende arbeider begrenses til ordinær arbeidstid, det vil si mellom kl. 07.00 og 16.00 på hverdager. Det bes om at det ikke tillates arbeid på lørdager, søndager eller bevegelige helligdager. Dette gjelder også for sprengningsarbeid. Sprengning må varsles til naboene minst ett døgn i forveien. Knusing av stein bør kun foregå i perioden 1. september til 1. mai, innenfor ordinær arbeidstid, og begrenses til korte, sammenhengende perioder på maksimalt to uker.	*Støykonsulent har utredet støy i perioden kl 0700 – 1900. Vedlegg 4 til planomtalen). Det er ikke avdekt fare for støy ut over gjeldende grenseverdier.* *Det er ikke tillatt med arbeid på lørdager, søndager og helligdager.*

Grunneier Kathrine Hovatn (gnr. 33/1) *Eiliv og Thorhild Hovatn (gnr. 33/11)*		**Rystelser** Det uttrykkes bekymring for at større sprengninger kan gi rystelser som kan påvirke vannborehull (brønner) og grunnmurer på naboeiendommer. Naboene mener at tiltakshaver, eller den som eventuelt overtar driften, må holdes økonomisk ansvarlig for å utbedre eventuelle skader som måtte oppstå. **Støv** Ved støvplager må det iverksettes støvreduserende tiltak, som salting av vei eller vanning ved knusing. **Adkomst og arealbruk** Adkomst til bruddet må kun skje via eksisterende skogsbilvei. Naboene påpeker at plangrensen virker stor, men at uttaksgrensen fremstår akseptabel slik den er vist på kommunens nettsider. Det understrekes at randsone og vegetasjonsskjerm må være i henhold til gjeldende krav. **Andre forhold** Naboene peker også på behovet for ordnede forhold rundt strømtilførsel til området (for eksempel til hvilebu og toalett), samt at det må være tilfredsstillende sanitære anlegg for de som arbeider i området. De ber om at avrenning fra bruddet til gytebekker og Blengsvatn vurderes og håndteres.	*Det brukes vesentlig mindre dynamitt ved sprenging til fremstilling av denne typen byggeråstoff.* *Tatt i betraktning avstanden til naboer (bygninger, herunder grunnmurer, brønner, vann-/borehull) er det svært lite sannsynlig at sprenging vil føre til skade på nevnte installasjoner. Om ønskelig kan grunnmurer mv. dokumenteres med biler ol. før det startes opp ordinær drift.* *Dette er medtatt i bestemmelsene.* *KV2 er eneste adkomstvei til uttaket fra fv. 42. Det er regulert vegetasjonssone (VS1) og landbruks-, natur- og friluftsområde rundt masseuttaket (LNFR)* *Det er ikke lagt opp til at noen installasjon skal trenge strømtilførsel fra lavspentnett. Det er tenkt benyttet hvilebu og sanitærbrakke (toalett) som ikke krever dette.* *Avrenning til vassdrag er omtalt, vurdert og håndtert i planmaterialet.*